

EERSTE REACTIE CLIENTENRAAD WSW OP RAPPORT TOEKOMSTVISIE AMFORS EN DE PEILING ONDER GEMEENTERADEN

Graag wil de Cliëntenraad Wsw van de geboden gelegenheid gebruik maken en een eerste reactie geven op het rapport met toekomstscenario's voor Amfors. Deze reactie is mede gebaseerd op de informatie van de powerpointpresentatie tijdens de vergadering van de Cliëntenraad op 1 september jl. gegeven door een beleidsmedewerker van de gemeente Amersfoort en de presentatie door de schrijvers van het onderzoeksrapport van Langedijk SWO voor gemeenteraadsleden op 1 oktober jl., waar vertegenwoordigers van de cliëntenraad als toehoorder aanwezig waren.

1. De Cliëntenraad Wsw is erkentelijk voor het feit dat de gezamenlijke gemeenten zich inspannen om een visie te ontwikkelen voor de Wsw-ers in dit tijdsgewricht. Wsw-ers kenmerken zich door de wil om te werken, iets te willen betekenen in de samenleving en daarvoor een extra inspanning te leveren.
2. De voorgestelde scenario's in de gemeentelijke notitie bieden zeker mogelijkheden om de mensen die het betreft, de doelgroep van beleid, centraal te stellen en zo inhoud te geven aan de politieke, bestuurlijke ambities om mensen met een arbeidsbeperking passend en zo nodig beschut werk te (blijven) bieden. Onder welke bestuurlijke structuur u dit vormgeeft is voor de cliëntenraad niet heel erg belangrijk, zolang de menselijke, politiek-bestuurlijke ambitie om maatwerk te leveren goed wordt meegegeven aan degenen die

verantwoordelijk zijn voor de realisering. Korte lijnen bieden hiertoe de beste garantie leert de ervaring. Dat voor de nieuwe ambitie voldoende financiële middelen vrijgemaakt moeten worden behoeft geen betoog. U verlaat het “winst-denken” en opteert voor een “mensontwikkelbedrijf”. Dat betekent in de praktijk een verschuiving van accenten, waarmee recht wordt gedaan aan de potentiële mogelijkheden van de mensen met een arbeidsbeperking.

3. Er zijn nog wel enkele zorgen en kanttekeningen:

- a) De cliëntenraad betreurt het dat het onderzoek louter is ingestoken vanuit de doelgroep “Wsw”, terwijl de doelgroep “mensen met een arbeidsbeperking” vele malen groter is. Het streven om mensen met een arbeidsbeperking zoveel mogelijk onder te brengen bij het reguliere bedrijfsleven is nobel, maar zal in de praktijk volgens de cliëntenraad minder eenvoudig zijn dan nu gemakshalve wordt aangenomen op basis van het toverwoord “garantiebanen”. Als dit zo simpel zou zijn, was dit zeker jaren eerder al gerealiseerd en behoefde hierover geen accoord te worden afgedwongen. In het streven de oude sociale werkplaatsen af te schaffen wordt nu mogelijk een kind met badwater weggegooid. Feit is dat wel erg gemakkelijk wordt gesproken over het beschikbaar zijn van passende arbeidsplaatsen, terwijl nergens duidelijk wordt gemaakt wat daaronder wordt verstaan.
- b) Daar ligt de kern van de zorgen die de cliëntenraad graag onder de aandacht brengt van de gemeenteraadsleden: **Wat wordt verstaan onder passend werk? Wie bepaalt dat en wie controleert of daarvan in de praktijk ook daadwerkelijk sprake is?** Niet onbelangrijk is ook de vraag of de persoon in kwestie daarover zelf iets heeft te zeggen. Ook de behoefte aan beschut werk zal niet afnemen. Ook daar dringt de vraag zich op: wat verstaat u daaronder en wie houdt daarop zicht?

In concreto wil de cliëntenraad graag weten welke criteria worden getoetst om te bepalen of er daadwerkelijk sprake is van ‘passend werk’ of ‘beschut werk’ of dit nu plaatsen binnen RWA-Amfors betreft of daarbuiten.

Is hier ook sprake van een objectiverende factor of is Amfors bij wijze van spreken een slager die het eigen vlees mag keuren?” Het functioneren op een niet-passende werkplek/in een niet

passende functie kan leiden tot een forse terugval met alle gevolgen van dien. Ook is de vraag van belang omdat werkweigering rechtspositionele gevolgen heeft.

- c) Gekozen wordt voor het omvormen van Amfors van een productiebedrijf naar een ‘mensontwikkelbedrijf’. Allereerst moet hierbij worden opgemerkt dat niet alle Wsw-ers nog kunnen ontwikkelen, hoe graag iedereen dit ook zou willen. Er zullen altijd mensen blijven die zijn aangewezen op het beschutte werk dat zij met toewijding jaar in jaar uit verrichten. Daarnaast zijn de leden van de cliëntenraad zich terdege bewust van het feit dat de bezuinigingen in de achterliggende jaren hebben geleid tot (te) verstrekkende verschraving van de begeleiding tot ontwikkeling op de werkvloer bij Amfors. Dit bedrijf is als ‘nevengeschikte structuur’ in het leven geroepen naast RWA om als productiebedrijf winst te genereren dat de tekorten van het RWA kan aanvullen. Dat neemt niet weg, dat er binnen het concern ervaring is opgedaan en expertise is opgebouwd hoe mensen met een arbeidsbeperking te helpen zich te ontwikkelen en voor te bereiden op een werkplek buiten de muren van RWA-Amfors. Nu lijkt het alsof dit volkomen nieuw is. Er moet worden geïnvesteerd in het opbouwen van deze deskundigheid, nadat deze eerst voor een groot deel is wegbezuinigd. Dit brengt ons tot de volgende vraag:
- d) Wat verstaat u nu precies onder “mensontwikkelbedrijf”? En daarbij: Zou het geen aanbeveling verdienen om de hiermee gemoeide investeringen niet af te schrijven over de genoemde vijf jaar voor de totale afbouw van het concern (zoals op 1 oktober door de opstellers van het rapport als “visie” werd gelanceerd, maar het bedrijf met de medewerkers en de knowhow te onderhouden zodanig dat dit ook kan dienen voor nieuwe generaties mensen met een arbeidsbeperking, die dan weliswaar niet vallen onder de Wsw maar onder de PW? Wanneer jaarlijks wordt gevolgd wat de ontwikkelingen zijn van de arbeidsmarkt voor deze doelgroep in het bijzonder en de passende werkplekken in de praktijk toch niet zo’n succes zijn als (door sommigen) gedacht wordt, kan Amfors voor velen een goede (ontwikkel)werkplek betekenen.
- e) Nadrukkelijk moet hierbij worden opgemerkt dat er in deze regio niet of nauwelijks productiebedrijven meer zijn. Hierdoor is de kans op passende werkplekken voor mensen met het

functioneringsniveau onder MBO 2 absoluut klein. Dus zeker ook voor mensen met beperkingen. De Cliëntenraad Wsw vraagt de gemeenteraden daarom om bij het door hen te voeren economisch en arbeidsmarktbeleid in te zetten op deze werkplekken.

- f) Niet onvermeld mag blijven dat een groot deel van de huidige Wsw-ers niet uitkijkt naar een werkplek bij het reguliere bedrijfsleven. Men is liever niet die ene uitzondering op de werkvloer waarmee altijd rekening gehouden moet worden (om welke persoonlijke reden dan ook). Groepsdetachering lijkt voor velen de next best oplossing.
- De cliëntenraad twijfelt of het nu zoveel verschil maakt of sprake is van groepsdetachering buiten of het verrichten van werk binnen de muren van Amfors. In eerste instantie lijkt het aanbieden van werk door Amfors, dus een meer proactieve benadering van de markt, meer zoden aan de dijk te kunnen zetten dan het “inzetten van de commerciële slagkracht voor het binnenhalen van groepsdetachering”. Dat laatste klinkt in onze oren meer als ‘achter de feiten aanlopen’. Een gezonde mix van werken buiten (detachering) en een eigen aanbod, waarop ook kan worden teruggevallen wanneer detacheringscontracten aflopen lijkt ons een betere keuze. En dat brengt ons tot onze (voorlopig) laatste opmerking, in wezen een aanbeveling:
- g) Onderhoudt het bedrijf zolang u niet zeker weet of dit voor de zgn. nieuwe doelgroepen nog een goede functie kan vervullen. Als u dit niet doet, dan rest er na enige jaren geen andere keus dan – zoals u dat noemt – te kantelen; te vervreemden. Maar een sterfhuisconstructie (want daarvan is dan sprake) werpt altijd zijn schaduw ver vooruit. De sfeer op de werkvloer zal daarvan zeer te lijden hebben (met alle spanningen tot gevolg) en dan is de hard- en software snel achterhaald en versleten en is er geen andere keus meer. Zolang er geen zicht is op de ontwikkelingen onder de nieuwe wetgeving (garantiebanen en “nieuw beschut werk”) dringt de vergelijking zich op: Onderhoudt uw (oude) schoenen goed, zolang u niet zeker weet of u zich kunt permitteren deze weg te gooien en op welke termijn!

2 oktober 2015/jr